

ע"פ 6441/22 - פארס רמיחאת נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

ע"פ 6441/22

לפני:

כבוד הנשיאה א' חיות

המערער:

פארס רמיחאת

נ ג ד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בחיפה
מיום 30.8.2022 בת"פ 45466-07-21 שניתנה על
ידי כבוד השופט א' טובי

בשם המערער:

עו"ד באסל פלאח

פסק-דין

ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בחיפה (השופט א' טובי) מיום 30.8.2022 בת"פ 45466-07-21, שבה נדחתה בקשת המערער לפסילת המותב מלהוסיף ולדון בהליך.

1. ביום 21.7.2021 הוגש נגד המערער ושניים נוספים כתב אישום המייחס למערער, בין היתר, עבירות של הצתה ואיומים. ביום 28.4.2022 התקיים דיון בהליך, ובפרוטוקול הדיון מתועדות מספר אמירות קשות שהפנה אחד הנאשמים האחרים בפרשה (להלן: הנאשם 2) כלפי בית המשפט. בהחלטה מהמשך אותו היום הורה המותב על העברת פרוטוקול הדיון לעיונו של נשיא בית המשפט המחוזי בחיפה, השופט ר' שפירא. בדיון שהתקיים מספר ימים לאחר מכן, ביום 3.5.2022, תיאר המותב את אירועי הדיון הקודם בציינו כי הנאשם 2 "התפרץ [...] כלפי בית המשפט בצעקות ובגידופים, באומרו כי הוא מבקש שרק [עורך דין מסוים] ייצג אותו בתיק וכי אינו מעוניין שמותב זה ידון בעניינו והוא 'רוצה שופט אחר'".

2. במהלך דיון שהתקיים ביום 18.7.2022 עדכן בא-כוח המערער את בית המשפט בהתפתחויות הבאות:

"בעקבות מה שמופיע בפרוטוקול ומה שנאמר באולם בית המשפט בשתי הישיבות הקודמות נפתחה חקירה פלילית נגד [המערער והנאשם 2] בגין חשדות להעלבת עובד ציבור ואיומים. נתבקשתי להגיע למסור עדות. שני הנאשמים נחקרו במשטרה. [...]"

בתגובה ציין בא-כוח המשיבה: "במהלך הישיבה האחרונה בית המשפט פנה אליי וביקש להעביר את הדברים שהתרחשו לגורמים הרלוונטיים וכך נעשה".

3. למחרת, ביום 19.7.2022, הגיש המערער בקשה לפסילת המותב מלדון בהליך. המערער ציין כי גורמים מטעם המשטרה חקרו אותו ואת הנאשם 2 "לאחרונה" בחשד לעבירות של איומים והעלבת עובד ציבור, נוכח "דבריהם" בדיון מיום 28.4.2022 - וזאת, כך המערער, למרות שפרוטוקול הדיון אינו כולל תיעוד להתבטאויות שלו כלפי בית המשפט. המערער הוסיף, בין היתר, כי "על אף שהדברים לא עולים בפרוטוקול, הוטח [בו] כי הוא אמר לבית המשפט הנכבד שהוא בעל עבר פלילי עשיר, ושהוא מודה באמור בכתב האישום". לטענת המערער, כתב אישום צפוי להיות מוגש "בקרוב" נגדו ונגד הנאשם 2.

עוד הפנה המערער לדברי בא-כוח המשיבה בדיון מיום 18.7.2022, שמהם עלה כי המותב הוא שביקש את העברת החומרים הרלוונטיים לגורמי החקירה. מכך למד המערער כי המותב עצמו "הוא המתלונן כנגד הנאשמים, באופן ישיר או עקיף" וכי הוא "נפגע העבירות בתיק שנפתח". נוכח האמור, ובשים לב לעובדה ש"מתוכן התלונה עולה" כי המותב שמע את המערער מודה בביצוע העבירות ולמד על עברו הפלילי - טען המערער כי אין מקום להמשיך שמיעת ההליך בפני המותב.

4. המשיבה, מצדה, התנגדה לפסילת המותב. בתגובה שהגישה לבית המשפט קמא צוין כי המערער אמר בדיון מיום 28.4.2022 דברים מסוימים שלא תועדו בפרוטוקול - ובהם האמירה הלקונית "אני איימתי כן אני איימתי" - וכי המותב הורה לבא-כוח המשיבה להעביר את הדברים "לגורמים הרלבנטיים". לטענת המשיבה אירועים אלו אינם מקימים עילה לפסילת המותב, בין היתר, מכיוון שהמערער "למעשה לא הודה באופן מלא או מפורש במיוחס לו בכתב האישום", ומכל מקום לא נקבעו ממצאי מהימנות ביחס לדברים אלו. עוד טענה המשיבה כי יש לדחות את בקשת הפסלות מחמת שיהוי.

5. ביום 30.8.2022 דחה בית המשפט קמא את בקשת הפסלות, בציינו כי "הרושם המתקבל מהתנהלות [המערער והנאשם 2], מזה זמן רב מלמד על רצונם להעביר את הדיון בתיק למותב אחר", וכי בקשת הפסלות מהווה "חוליה נוספת" בהקשר זה. המותב הבהיר כי אכן הורה לבא-כוח המשיבה להעביר "לידיעת הממונים בפרקליטות" את ההתרחשויות בדיון מיום 28.4.2022, אך ציין כי למד על החקירה מטעם גורמי המשטרה רק במהלך הדיון מיום 18.7.2022. מכל מקום, כך נקבע, העובדה שנפתחה חקירה נגד מי מהנאשמים בהליך בגין דברים שהופנו כלפי בית המשפט - אינה מקימה מנייה וביה עילת פסלות. עוד הבהיר המותב:

"הטענה לפיה הודה [המערער] במיוחס לו או כי לחובתו הרשעות קודמות, לא זו בלבד שלא נרשמה בפרוטוקול אלא

שלא נשמעה על ידי וכלל אינה זכורה לי. [...] בענייננו הודאתו של [המערער], ככל שניתנה לא נרשמה ולא נשמעה. גם אם הציטוט שהובא מפי [המערער], המוזכר בתגובה שהוגשה מטעם המשיבה, מדויק, הרי שלא מדובר בהודאה מלאה ומפורשת ולכן ממילא אין כל בסיס לטענה כי בית המשפט שמע את [המערער] מתוודה בפניו כי ביצע את העבירות מושא כתב האישום. הוא הדין לגבי רישומו הפלילי של [המערער]."

6. מכאן הערעור דנן, שבו עומד המערער על הטענות שפורטו בבקשת הפסלות. לטענת המערער, אין להלום מצב שבו המותב ימשיך לדון בהליך לאחר שיזם פנייה ליחידה החוקרת על מנת שתפתח בחקירה פלילית שבמסגרתה המותב עצמו הוא המתלונן. עוד מדגיש המערער כי "בימים אלו" מוגש כתב אישום נגדו ונגד הנאשם 2 בגין ההתרחשויות בדיון מיום 28.4.2022.

7. עיינתי בטענות המערער ובאתי לידי מסקנה כי דין הערעור להידחות. העילה הכללית לפסילת שופט מלשבת בדין מעוגנת בסעיף 77א(א) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן: חוק בתי המשפט), שלפיו עילת פסלות תקום בהתקיים נסיבות שיוצרות חשש ממשי למשוא פנים מצד המותב. לצד זאת מונה חוק בתי המשפט מספר עילות פסילה ספציפיות, ובהן קיומו של "ענין אישי ממש" למותב בצד להליך (סעיף 77א(1)(2)).

בענייננו, בקשת הפסלות של המערער נסמכת בעיקרה על העובדה שנפתחה נגדו חקירה פלילית בגין אמירות שהפנה, לכאורה, כלפי המותב במהלך דיון. עוד לטענת המערער, חוקריו טענו כי הודה בפני המותב בביצוע העבירות נושא כתב האישום וחשף בפניו מידע הנוגע לעברו הפלילי.

8. בעבר נפסק כי הגשת כתב אישום נגד בעל דין בגין עבירות של העלבת עובד ציבור ואיומים כלפי שופט הדן בעניינו, לא תקים כשלעצמה עילה לפסילת אותו שופט (ע"א 912/09 פלוני נ' פלונית, פסקאות 1 ו-4 (19.8.2009)). על הרציונל שמאחורי מסקנה זו עמדתי בפסק דיני בע"פ 566/21 ברמלי נ' מדינת ישראל (16.2.2021) (להלן: עניין ברמלי), שאליו הפנה המותב בהחלטת הפסלות:

"עיקרון יסודי בדיני הפסלות [...] הוא שאין לאפשר לבעל דין לקבוע מי יפסוק בעניינו או להחליפו כאוות נפשו באמצעות פרובוקציות. עיקרון זה [...] חל בין אם מבקש הפסילה טוען לעילה הכללית בדבר 'חשש ממשי למשוא פנים' או לעילה הספציפית המנויה בסעיף 77א(1)(2). אחרת, כפי שכבר נפסק, יתאפשר לכל בעל דין שדעתו אינה נוחה מן המותב הדן בעניינו, לייצר לעצמו בדרך זו 'עניין אישי ממש' ובכך 'יפתח פתח רחב לכל בעל דין לבחור את המותב המתאים לו'" (שם, בפסקה 13).

9. לפיכך, החקירה שנערכה למערער - אף אם בעקבותיה הוגש או יוגש נגדו כתב אישום - אינה מקימה מניה וביה עילה לפסילת המותב. העובדה שהחקירה נפתחה בעקבות הוראת המותב אינה מעלה ואינה מורידה בהקשר זה, שכן כפי שציינתי בעניין ברמלי (בפסקה 11), המסקנה שלעיל יפה גם כאשר המותב מגיש תלונה "בשל מצב דברים שאותו, על פי הנטען, יצר בעל הדין תוך כדי ניהול ההליך". אמנם, בעבר צוין כי תיתכנה נסיבות חריגות ונדירות העשויות להביא לפסילת מותב בשל איומים שהופנו נגדו (עניין ברמלי, בפסקה 14; וכן ראו ע"פ 1867/01 מיארה נ' מדינת ישראל, פ"ד נה(4) 865, 870 (2001)) - ואולם, בקשת הפסלות והערעור דנן אינם מגלים, ולו בדוחק, אינדיקציה לכך שענייננו נמנה עם המקרים החריגים הללו.

10. סוגיית המידע שהמערער חשף לכאורה בפני המותב, אף היא אינה מקימה עילת פסלות. תחילה יש להדגיש כי המערער עצמו אינו מבהיר אם אכן הודה בביצוע איזו מהעבירות המיוחסות לו ואם חשף את עברו הפלילי; כל שנטען בהקשר זה בערעור הוא כי "הוטח [במערער] כי הוא אמר לבית המשפט הנכבד שהוא בעל עבר פלילי עשיר, ושהוא מודה באמור בכתב האישום" (בפסקה 8 לערעור; ההדגשה הוספה). הדבר לא תועד בפרוטוקול הדיון, והמותב אף הדגיש בהחלטת הפסלות כי לא זכורה לו הודאה כזו. אך אף אם אניח כי המערער אכן אמר דברים ברוח זו, אין בכך בלבד כדי להקים עילה לפסילת המותב מלדון בהליך. בעבר נפסק כי היחשפות המותב למידע בלתי-קביל - ובכלל זה הרשעות קודמות של הנאשם, או הודאה שממנה חזר בו הנאשם בהמשך - אינה מקימה בהכרח עילת פסלות, ויש לבחון בכל מקרה ומקרה לגופו אם המותב נחשף ל"מסה קריטית" של מידע בלתי-קביל שממנה לא יוכל להשתחרר בבואו להכריע את הדין (ראו: ע"פ 2068/18 דרי נ' מדינת ישראל, פסקה 6 והאסמכתאות שם (23.3.2018)); וראו גם ע"פ 4237/96 אופנהיים נ' מדינת ישראל (27.1.1997)). בענייננו, לא עלה בידי המערער להראות כי המותב נחשף ל"מסה קריטית" כזו. לכך יש להוסיף כי טענתו זו של המערער אף לוקה במידה לא מבוטלת של שיהוי, שכן בקשת הפסלות הוגשה כשלושה חודשים לאחר הדיון מיום 28.4.2022 מבלי שהמערער סיפק הסבר כלשהו להשתהותו (השוו: ע"פ 8885/21 אלבז נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (26.1.2022)).

11. מכל הטעמים שפורטו לעיל, הערעור נדחה.

ניתן היום, ה' בחשון התשפ"ג (30.10.2022).

ה נ ש י א ה